

Vaskulitscreening (ANCA + GBM) – ny analysmetod

Inkluderar analyserna S-GBM IgG-ak, S-MPO IgG-ak och S-PR3 IgG-ak.

Den 3 juli 2023 byter SYNLAB metod för analyserna S-GBM IgG-ak, S-MPO IgG-ak och S-PR3 IgG-ak. För information om analyser och undersökningar, vänligen se laboratoriets provtagningsanvisningar.

[Länk till laboratoriets provtagningsanvisningar](https://synlab.se/provtagningsanvisningar) (SYNLAB <https://synlab.se/provtagningsanvisningar>).

Bakgrund

Analyserna kommer från och med 3 juli att utföras av SYNLAB då Wieslab som nu utför dessa analyser lägger ner dem. Detta innebär också ett metodbyte. Analyserna kommer att utföras på instrumentet Phadia 250 med EliA-teknik, vilket är en enzym-immunoassay (EIA) med fluorescensdetektion. Många laboratorier i Sverige använder redan dessa analyser och de uppvisar hög specificitet och sensitivitet.

Indikationer

Misstanke om/utredning av småkärlsvaskulit/ANCA-associerad vaskulit som reno-pulmonellt syndrom, snabbt progredierande glomerulonefrit, granulomatös polyangit (GPA, tidigare Wegeners granulomatos), eosinofil granulomatos med polyangit (EGPA, tidigare Churg-Strauss syndrom), mikroskopisk polyangit, anti-GBM-sjukdom (antiglomerulärt basalmembran-sjukdom, tidigare Goodpastures syndrom) med flera.

ANCA screening (S-GBM IgG-ak, S-MPO IgG-ak och S-PR3 IgG-ak) rekommenderas vid misstanke om småkärlsvaskulit/ANCA-associerad vaskulit. De enskilda analyserna kan användas vid uppföljning av patienter med känd småkärlsvaskulit.

Medicinsk bakgrund

MPO- och PR3-antikroppar (ANCA):

ANCA är en grupp antikroppar riktade mot antigenen i granula i neutrofila granulocytens cytoplasma med relation till systemiska vaskuliter. De kliniskt viktigaste antigenen är myeloperoxidas (MPO) som vid immunfluorescensdiagnostik oftast ger p-ANCA-mönster och protein 3 (PR3) som oftast ger c-ANCA-mönster. Antikroppar mot flera andra cytoplasmatiske antigen utöver PR3 och MPO kan ge upphov till positiv ANCA. Den kliniska relevansen av dessa är ännu osäker. ANCA-reaktivitet kan också ses vid förekomst av andra tillstånd än vaskulit, bl.a. vid infektioner som endokardit, mononukleos, HIV-infektion m.fl., vid olika maligniteter, bindvävssjukdomar och vid inflammatorisk tarmsjukdom.

GBM-antikroppar:

Antikroppar mot glomerulärt basalmembran (GBM) förekommer mycket sällan hos friska, gränsvärden eller låga nivåer kan ses vid SLE, olika bindvävssjukdomar och systemisk vaskulit. Höga nivåer talar starkt för diagnosen anti-GBM-sjukdom (tidigare Goodpastures syndrom). Antikropparna är riktade mot M2-enheten i $\alpha 3$ -kedjan i typ IV-kollagen som finns i njurglomeruli och lungans basalmembran. Anti-GBM-sjukdomen kännetecknas av en snabbt progredierande glomerulonefrit med utvecklande av akut nefrotiskt syndrom (hematuri, proteinuri, hypertoni och ödem). Lungblödningar förekommer ofta. Akut

omhändertagande med snabbt insättande av immunnedsättande behandling och eventuellt plasmaferes krävs för att bromsa vävnadsdestruktion.

Att tänka på

- Analyserna är inte avsedda för "allmän screening" vid t.ex. trötthet eller diffusa ledbesvär.
- Även om analyserna har mycket bra prestanda kan de missa enstaka fall av småkärlsvaskulit. Om inte klinik och laboratoriesvar stämmer överens kan ytterligare analyser utföras. Kontakta i så fall laboratoriet.

Svarsrutiner

Analyt	Ej påvisade	Gränsvärde	Påvisade
anti-GBM IgG-ak	< 7,0 U/mL	≥ 7,0 - ≤ 10 U/mL	> 10 U/mL
anti-MPO IgG-ak	< 3,5 IU/mL	≥ 3,5 - ≤ 5 IU/mL	> 5,0 IU/mL
anti-PR3 IgG-ak	< 2,0 IU/mL	≥ 2,0 - ≤ 3,0 IU/mL	≥ 3,0 IU/m

- Om någon av analyterna påvisas kontaktas beställaren per telefon och preliminärsvaret skickas.
- Om någon av analyserna uppvisar gränsvärde eller påvisas skickas provet till annat ackrediterat laboratorium för konfirmation av fynd. Slutsvaret skickas när svar anlänt till SYNLAB.

Beställningsrutiner

Analyserna kan beställas med nedanstående EDI koder.

Analys	EDI-kod
S-ANCA screening + GBM	ML201234
S-Myeloperoxidas-ak (IgG)	NPU59207
S-Proteinas 3-ak (IgG)	NPU59208
S-GBM-ak (IgG)	NPU59206

Vid frågor kontakta SYNLAB tel: 08-123 191 60, fax: 08-123 191 70.

Torbjörn Kjerstadius
Överläkare
Klinisk mikrobiologi

Christian Löwbeer
Överläkare
Klinisk kemi

Cecilia Gälman
Verksamhetschef
Klinisk kemi